

Määräys käyttöoikeuksien määrittelyn perusteista sosiaalihuollon asiakastietoihin

Valtuutussäännös

Sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain (254/2015) 23.2 §¹

Kohderyhmä

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntajat

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmien valmistajat ja tietojärjestelmäpalvelujen tuottajat

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallintopalvelujen ja ICT-palvelujen tuottajat

Kansaneläkelaitos

Voimassaoloaika

Määräys tulee voimaan 1. päivänä heinäkuuta 2020, ja se on voimassa toistaiseksi. Määräystä sovelletaan silloin, kun organisaatio liittyy valtakunnalliseen sosiaalihuollon arkistoon, kuitenkin viimeistään 1. päivästä tammikuuta 2021.

Korvaa määräyksen

Määräys korvaa THL:n aiemmin antaman määräyksen 1/2017: Määräys käyttöoikeuksien määrittelyn perusteista sosiaalihuollon asiakastietoihin.

¹Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150254>

1. Määräyksen soveltamisala

Määräystä sovelletaan sosiaalihuoltoon tai sosiaalipalveluja järjestäviin, tuottaviin tai toteuttaviin viranomaisiin sekä yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa (922/2011) tarkoitettuihin palvelujen tuottajiin ja toteuttajiin.

Määräys koskee sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain (254/2015) 23.2 §:ssä säädettyä sosiaali- ja terveydenhuollon ammatillisen henkilöstön käyttöoikeuksien määrittelyä sähköisesti talletettuihin sosiaalihuollon asiakastietoihin.

2. Määritelmät

Tässä määräyksessä tarkoitetaan:

Asiakasasiakirjalalla sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annettua lakia (254/2015);

Asiakastietolalla sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen tietoturvallisesta sähköisestä käsittelystä annettua lakia (159/2007);

Asiakasasiakirjalla viranomaisen ja yksityisen järjestämään sosiaalihuoltoon liittyvää, julkisuuslain 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua asiakirjaa, joka sisältää asiakasta tai muuta yksityishenkilöä koskevia asiakastietoja;

Asiakastiedolla asiakasasiakirjalain tarkoittamaa asiakassuhteessa saatua, asiakasasiakirjaan tallennettua henkilötietoa;

Asiakastiedon käsittelyllä asiakastietoon kohdistuvia toimenpiteitä, kuten niiden katselua, keräämistä, tallentamista ja käyttöä;

Käyttöoikeudella lupaa hyödyntää tietojärjestelmää tai sen tietoja. Käyttöoikeus voi koskea esimerkiksi tiettyjä laitteita tai tiedostoja, ja sitä voidaan valvoa käyttäjätunnusten ja salasanojen avulla. Käyttöoikeus voi olla esimerkiksi luonti-, luku-, kirjoitus- tai poisto-oikeus tai näiden yhdistelmä;

Kanta-palveluilla sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja, joiden teknisestä toteutuksesta ja ylläpidosta vastaa Kansaneläkelaitos;

Arkistointipalvelulla Kanta-palveluihin kuuluvaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasasiakirjojen valtakunnallista sähköistä arkistoa;

Koodistopalvelulla THL:n ylläpitämää tietojärjestelmäpalvelua, jolla tarjotaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajien käyttöön Kanta-palveluihin liitettävissä tietojärjestelmissä tarvittavia koodistoja, luokituksia ja muita tietorakenteita;

Palvelunantajalla sosiaalihuoltoon tai sosiaalipalveluja järjestävää, tuottavaa tai toteuttavaa viranomaista taikka yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa (922/2011) tarkoitettua palvelujen tuottajaa;

Operatiivisen toiminnan ohjaus

29.1.2020

Palvelunjärjestäjällä palvelunantajaa, jolla on viranomaisvastuuseen tai asiakkaan kanssa tehtyyn sopimukseen perustuva velvollisuus järjestää asiakkaalle hänen tarvitsemansa sosiaalipalvelut;

Palveluntuottajalla palvelunantajaa, joka tuottaa asiakkaalle sosiaalipalvelua joko palvelunjärjestäjän tai asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen perusteella;

Palveluntoteuttajalla palvelunantajaa, joka käytännössä antaa sosiaalipalvelun asiakkaalle;

Palvelutehtävällä tietynlaisiin tuen tarpeisiin vastaavien sosiaalipalvelujen ja muun tuen kokonaisuutta;

Työntekijällä sosiaalihuollon palvelunantajan palveluksessa toimivaa sosiaalihuollon ammattihenkilöä, terveydenhuollon ammattihenkilöä tai asiakastietoa työssään käsittelevää muuta ammatillisen henkilöstön jäsentä; sekä

Palveluista vastaavalla työntekijällä asiakkaan kaikkien sosiaalipalvelujen kokonaisuutta koordinoivaa työntekijää, kuten sosiaalihuoltolain mukaista omatyöntekijää tai lastensuojelulain mukaista lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää.

3. Suhde muihin määräyksiin, ohjeisiin ja määrittäisiin

Tässä määräyksessä esiintyvät palvelutehtävät sisältyvät Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) asiakasasiakirjalain 22.3 §:n nojalla antamaan määräykseen sosiaalihuollon palvelutehtävien luokituksesta (1/2016; THL 1419/4.09.00/2015).

THL antaa asiakasasiakirjalain 5 §:n nojalla erikseen tarkemmat määräykset sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen rakenteista ja asiakasasiakirjoihin merkittävistä tiedoista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmiin kohdistuvista olennaisista toiminnallisista vaatimuksista THL on antanut erillisen määräyksen (2/2016; THL/295/4.09.00/2016). Määräys sisältää myös käyttövaatimusten hallintaan liittyviä vaatimuksia tietojärjestelmille.

Kanta-palveluihin liitettäviä tietojärjestelmiä koskee myös A-luokkaan kuuluvien sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien olennaisista tietoturvaluusvaatimuksista annettu THL:n määräys (1/2015; THL/1305/4.09.00/2014).

Palvelunantajan vastuita lain sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (2007/159) mukaisesta asiakastietojen käsittelystä säädelään lisäksi THL:n määräyksellä omavalvontasuunnitelmaan sisältyvistä selvityksistä ja vaatimuksista (2/2015; THL/1305/4.09.00/2014).

Tässä määräyksessä viitataan sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisella koodistopalvelimella² julkaistuihin luokituksiin Sosiaalihuolto – Palvelutehtävä, Sosiaalihuolto – Sosiaalipalvelut, Sosiaalihuolto – Sosiaalihuollon palveluprosessi sekä Sosiaalihuolto – Asiakasasiakirjatyyppi.

² <https://koodistopalvelu.kanta.fi/codeserver/pages/classification-list-page.xhtml>

4. Asiakastietojen suojaaminen sosiaalihuollossa

Käyttöoikeuksien määrittelyn perusteita koskevalla määräyksellä edistetään sosiaalihuollossa asiakkuuden perusteella talletettujen henkilötietojen suojaamista asiattomalta ja oikeudettomalta käytöltä.

Henkilötietojen käsittelyä sosiaalihuollossa säädellään muun muassa EU:n yleisellä tietosuojasetuksella (GDPR 2016/679), tietosuojalailla (1050/2018), asiakastietolailla (159/2007) sekä asiakasasiakirjalalla (254/2015).

Tietosuojasetuksessa asetetaan henkilötietojen käsittelylle sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan vaatimus³. Tietosuoja tulee huomioida sisäänrakennetusti kaikessa henkilötietojen käsittelyssä suunnitteluvaiheesta alkaen. Oletusarvoisella tietosuojalla tarkoitetaan sitä, että henkilötietoja saa käsitellä vain siinä määrin kuin kussakin yksittäisessä tapauksessa on tarpeellista. Käyttöoikeuksien määrittely on osa sisäänrakennettua ja oletusarvoista tietosuojaa.

Asiakastietolaissa (5 §) säädetään, että sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelunantajan tulee pitää rekisteriä omien asiakastietojärjestelmiensä ja asiakasrekisteriensä käyttäjistä sekä näiden käyttöoikeuksista⁴.

Asiakasasiakirjalaisissa tarkennetaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden on määriteltävä ammatillisen henkilöstön käyttöoikeudet sosiaalihuollon asiakastietoihin palvelutehtävittäin. Määrittelyssä on otettava huomioon henkilöstön työtehtävät⁵. Vastuu käyttöoikeuksien määrittelystä omassa organisaatiossaan on sekä palvelunjärjestäjällä, palveluntuottajalla että palveluntoteuttajalla⁶.

Sosiaalihuollon palvelunantajien palveluksessa työskentelee sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015) ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettuja laillistettuja ja nimikesuojattuja ammattihenkilöitä, sekä lisäksi muita työntekijöitä, jotka joutuvat työssään käsittelemään asiakastietoja.

Asiakastietojen suojaamiseksi palvelunantajan tehtävänä on huolehtia siitä, että sen toiminnassa syntyviä asiakastietoja pääsevät käsittelemään vain ne työntekijät, joiden työtehtävien hoitamisessa ne ovat välttämättömiä. Sosiaalihuollon Kanta-palveluihin liittyvissä organisaatioissa asiakastietojen käsittelyä rajataan toisaalta käyttöoikeuksien määrittelyllä, toisaalta asiayhteyden todentamisella.

Käyttöoikeuksien määrittely avulla työntekijät pääsevät käsittelemään ainoastaan niitä asiakastietoja, jotka liittyvät sisällöllisesti kullekin osoitettuihin työtehtäviin. Tässä määräyksessä esitetään työtehtäviin liittyvät perusteet käyttöoikeuksien määrittelylle.

Asiayhteyden todentamisella rajataan asiakastietojen käsittely ilman erillistä perustelua sen palveluyksikön asiakkaisiin, johon työntekijän työtehtävät kohdistuvat. Asiayhteyden todentaminen kuuluu tietosuojasetuksen vaatimiin toimenpiteisiin, joilla huolehditaan siitä, että

³ EU:n yleinen tietosuojasetus, artikla 25

⁴ Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 159/2007, 5 §

⁵ Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista 254/2015, 23 §

⁶ Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista 254/2015, 24.2 §

yksittäistä sosiaalihuollon asiakasta koskevat henkilötiedot ovat vain rajatun työntekijäjoukon saatavilla⁷.

Asiayhteyden tekninen todentaminen on määritelty sosiaalihuollon Kanta-palveluiden ensimmäisen vaiheen toiminnallisissa määrittelyissä. Määrittelyjen mukaan ammattihenkilö voi käsitellä tietyn asiakkaan asiakastietoja pääsääntöisesti vain silloin, kun hänen ja asiakkaan välillä on teknisesti todennettavissa oleva asiayhteys. Asiayhteys todennetaan palveluysikkökohtaisesti siten, että asiakastietoja käsittelevä järjestelmä vertaa asiakkaasta ja ammattihenkilöstä tallennettuja tietoja. Jos asiakkaalla on palveluysikön asiakkuus samaan yksikköön, johon ammattihenkilön työtehtävät liittyvät, asiayhteys on olemassa.

Ilman asiayhteyttä asiakastietojen käsittely on mahdollista vain perustellusta syystä. Syy on yksilöitävä ennen käsittelytoimenpiteitä Koodistopalvelimella julkaistulla luokituksella THL – Asiakastietojen katselun erityinen syy⁸. Sosiaalihuollossa käytettävät luokat on määritelty luokituksen yhteydessä. Myös Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto tarkastaa ennen asiakastietojen palauttamista, että sieltä tietoja hakevalla työntekijällä on teknisesti todennettu asiayhteys asiakkaaseen.

Jotta työntekijä voi käsitellä yksittäisen asiakkaan asiakastietoja, hänellä on siis oltava sekä tämän määräyksen mukaisesti määritelty käyttöoikeus kyselyyn asiakastietoihin että joko teknisesti todennettu asiayhteys asiakkaaseen tai erikseen perusteltu syy tietojen käsittelylle.

5. Käyttöoikeuksien määrittelyn perusteet

Palvelunantajan on määriteltävä käyttöoikeudet sosiaalihuollon asiakastietoihin kaikille niille työntekijöilleen, joiden työtehtävien hoitaminen edellyttää asiakastietojen käsittelyä. Käyttöoikeudet on määriteltävä kullekin työntekijälle siten, että hänellä on pääsy vain niihin asiakasasiakirjoihin, jotka ovat työtehtävien suorittamisessa välttämättömiä. Käyttöoikeudet ja niiden hallinta tulee toteuttaa asiakastietoja käsittelevään tietojärjestelmään.

Käyttöoikeuksien määrittelyä varten kuvataan käyttäjärooleja, jotka perustuvat henkilöstön työtehtäviin. Käyttäjäroolien kuvauksen tulee pohjautua Koodistopalvelussa julkaistuihin luokituksiin

- Sosiaalihuolto – Palvelutehtävä 2016⁹ (THL:n määräys 1/2016) ja
- Sosiaalihuolto – Sosiaalipalvelut (2016)¹⁰.

Kuvauksissa hyödynnetään tarvittaessa myös Koodistopalvelussa julkaistuja luokituksia

- Sosiaalihuolto – Sosiaalihuollon palveluprosessi¹¹ ja
- Sosiaalihuolto – Asiakasasiakirjatyyppi¹².

⁷ EU:n yleinen tietosuoja-asetus, artikla 25

⁸ <https://koodistopalvelu.kanta.fi/codeserver/pages/classification-view-page.xhtml?classificationKey=523&versionKey=623>

⁹ <https://koodistopalvelu.kanta.fi/codeserver/pages/classification-view-page.xhtml?classificationKey=704&versionKey=2563>

¹⁰ <https://koodistopalvelu.kanta.fi/codeserver/pages/classification-view-page.xhtml?classificationKey=703&versionKey=2683>

¹¹ <https://koodistopalvelu.kanta.fi/codeserver/pages/classification-view-page.xhtml?classificationKey=2663&versionKey=2983>

¹² <https://koodistopalvelu.kanta.fi/codeserver/pages/classification-view-page.xhtml?classificationKey=2363&versionKey=3183>

Käyttöoikeudet sidotaan käyttäjärooleihin. Työntekijällä voi työtehtäviensä perusteella olla yksi tai useita käyttäjärooleja. Työntekijän käyttöoikeudet eivät saa olla laajemmat kuin mitä hänen työtehtävänsä ja niihin perustuva käyttäjärooli tai -roolit edellyttävät.

Kun sosiaalipalvelujen järjestämisestä vastaavassa organisaatiossa toimivalla työntekijällä on asiayhteys asiakkaaseen, käyttöoikeuden rajoittaminen vain osaan asiakastiedoista ei kuitenkaan estä häntä näkemästä tietoa siitä, missä palvelutehtävissä (pt) asiakas on asiakkaana, kuka on hänen palveluistaan vastaava työntekijä ja mistä palveluyksiköstä hänet tavoittaa.

Lähtökohtaisesti työntekijällä on käyttöoikeus työtehtävien kannalta välttämättömiin asiakastietoihin siinä palvelutehtävässä (pt), johon hänen työtehtävänsä kohdistuvat. Tarvittaessa käyttöoikeus laajennetaan niihin muissa palvelutehtävissä syntyneisiin asiakastietoihin, joita työntekijä säännönmukaisesti tarvitsee työnsä suorittamiseksi. Silloin kun työn suorittaminen ei edellytä kaikkien palvelutehtävään liittyvien asiakastietojen käsittelyä, käyttöoikeus rajoitetaan

- osaan palvelutehtävässä annettavista sosiaalipalveluista (sp),
- tiettyihin palveluprosesseihin (pp) tai
- tiettyihin palvelutehtävässä laadittaviin asiakasasiakirjoihin (ak).

Henkilön työtehtävien muuttuessa myös hänen käyttöoikeutensa tulee muuttua uusien työtehtävien mukaisiksi.

Käyttäjäroolien määrittelyssä on noudatettava jäljempänä kohdissa 1–13 esitettyjä yksityiskohtaisia perusteita. Työntekijän käyttöoikeudet on kuitenkin rajattava tässä esitettyä suppeammaksi, mikäli työtehtävät edellyttävät vain hyvin rajattua asiakastietojen saatavuutta. Käyttöoikeus voidaan rajata esimerkiksi tiettyyn asiakasryhmään, joka kuuluu työntekijän vastuulle palveluyksikössä. Tällöin työntekijällä on asiayhteydestä huolimatta pääsy vain niiden palveluyksikön asiakkaiden asiakastietoihin, joiden asioita hän työtehtävässään käsittelee.

1 Sosiaalipäivystys

Sosiaalipäivystystä (sp) antavalla työntekijällä on käyttöoikeus kaikissa palvelutehtävissä syntyneisiin asiakastietoihin lukuun ottamatta kohdissa 10e ja 11c tarkoitettuja asiakastietoja.

2 Palvelujen koordinointi ja palvelutarpeen arviointi

Palveluista vastaavalla työntekijällä ja palvelutarpeen arvioinnista (pp) vastaavalla työntekijällä on käyttöoikeus kaikissa palvelutehtävissä syntyneisiin asiakastietoihin lukuun ottamatta kohdissa 10e ja 11c tarkoitettuja asiakastietoja.

3 Esimiestehtävät

Asiakastyötä tekevien työntekijöiden lähiesimiehenä toimivalla henkilöllä on käyttöoikeus kaikkiin niihin asiakastietoihin, joihin hänen alaisillaan on käyttöoikeus.

4 Lapsiperheiden palvelut

Sosiaalipalvelujen järjestämisestä vastaavassa organisaatiossa lapsiperheiden palvelujen (pt) sosiaalityötä (sp) tai sosiaaliohjausta (sp) antavalla työntekijällä on käyttöoikeus kyseisen

palvelutehtävän lisäksi työkäisten palvelujen (pt) ja vammaispalvelujen (pt) asiakastietoihin lukuun ottamatta kohdassa 11c tarkoitettuja asiakastietoja.

5 Työkäisten palvelut

Sosiaalipalvelujen järjestämisestä vastaavassa organisaatiossa työkäisten palvelujen (pt) sosiaalityötä (sp) tai sosiaaliohjausta (sp) antavalla työntekijällä on käyttöoikeus kyseisen palvelutehtävän lisäksi lapsiperheiden palvelujen (pt), iäkkäiden palvelujen (pt) ja vammaispalvelujen (pt) asiakastietoihin lukuun ottamatta kohdassa 11c tarkoitettuja asiakastietoja.

6 Iäkkäiden palvelut

Sosiaalipalvelujen järjestämisestä vastaavassa organisaatiossa iäkkäiden palvelujen (pt) sosiaalityötä (sp) tai sosiaaliohjausta (sp) antavalla työntekijällä on käyttöoikeus kyseisen palvelutehtävän lisäksi työkäisten palvelujen (pt) ja vammaispalvelujen (pt) asiakastietoihin lukuun ottamatta kohdassa 11c tarkoitettuja asiakastietoja.

7 Lastensuojelu

- a) Sosiaalipalvelujen järjestämisestä vastaavassa organisaatiossa lastensuojelun (pt) sosiaalityötä (sp) tai sosiaaliohjausta (sp) antavalla työntekijällä on lastensuojelun lisäksi käyttöoikeus lapsiperheiden palvelujen (pt), työkäisten palvelujen (pt), vammaispalvelujen (pt) ja päihdehuollon (pt) asiakastietoihin sekä perheoikeudellisten palvelujen (pt) asiakastietoihin, lukuun ottamatta kohdissa 10e ja 11c tarkoitettuja asiakastietoja.
- b) Sen lisäksi, mitä kohdissa 1 (sosiaalipäivystys), 2 (palvelujen koordinointi ja palvelutarpeen arviointi) sekä 10a ja 10b (perheoikeudelliset palvelut) linjataan, lastensuojelun (pt) asiakastietoihin on käyttöoikeus vain niillä työntekijöillä, joiden työtehtävät kohdistuvat kyseiseen palvelutehtävään.
- c) Lastensuojeluilmoitukseen (ak) ja lastensuojeluilmoituksen arvioon (ak) on käyttöoikeus kohdissa 1 (sosiaalipäivystys), 2 (palvelujen koordinointi ja palvelutarpeen arviointi), 7a (lastensuojelu) sekä 10a ja 10b (perheoikeudelliset palvelut) esitetyn lisäksi vain niillä työntekijöillä, joiden työtehtäviin lastensuojeluilmoitusten käsittely sisältyy. Tämä koskee myös ennakkollisia lastensuojeluilmoituksia (ak) ja niiden arvioita (ak). Jos ilmoitus johtaa lastensuojelun asiakkuuteen tai ilmoituksen kohde on lastensuojelun asiakas, ilmoituksen ja sen käsittelyn sisältämiin asiakastietoihin on kuitenkin käyttöoikeus niillä työntekijöillä, joilla on muutoinkin käyttöoikeus lastensuojelun asiakastietoihin.

8 Päihdehuolto

- a) Sosiaalipalvelujen järjestämisestä vastaavassa organisaatiossa päihdehuollon (pt) sosiaalityötä (sp) tai sosiaaliohjausta (sp) antavalla työntekijällä on päihdehuollon asiakastietojen lisäksi käyttöoikeus iäkkäiden palvelujen (pt), lapsiperheiden palvelujen (pt) ja työkäisten palvelujen (pt) asiakastietoihin, lukuun ottamatta kohdassa 11c tarkoitettuja asiakastietoja.
- b) Sen lisäksi, mitä kohdissa 1 (sosiaalipäivystys), 2 (palvelujen koordinointi ja palvelutarpeen arviointi) ja 7a (lastensuojelu) linjataan, päihdehuollon (pt) asiakastietoihin on käyttöoikeus vain niillä työntekijöillä, joiden työtehtävät kohdistuvat kyseiseen palvelutehtävään.

9 Vammaispalvelut

Sosiaalipalvelujen järjestämisestä vastaavassa organisaatiossa vammaispalvelujen (pt) sosiaalityötä (sp) tai sosiaaliohjausta (sp) antavalla työntekijällä on vammaispalvelujen asiakastietojen lisäksi käyttöoikeus iäkkäiden palvelujen (pt), lapsiperheiden palvelujen (pt) ja työikäisten palvelujen (pt) asiakastietoihin, lukuun ottamatta kohdassa 11c tarkoitettuja asiakastietoja.

10 Perheoikeudelliset palvelut

- a) Isyyden selvittämisen (sp), lapsen elatusavun turvaamisen (sp), lapsen huolto- ja tapaamisoikeuden turvaamisen (sp), tapaamisten valvonnan (sp) tai äitiyden selvittämisen (sp) palvelua antavalla työntekijällä on käyttöoikeus perheoikeudellisten palvelujen (pt), lapsiperheiden palvelujen (pt), lastensuojelun (pt) ja työikäisten palvelujen (pt) asiakastietoihin, lukuun ottamatta kohdissa 10e ja 11c tarkoitettuja asiakastietoja. Lisäksi lastenvalvojalla on oikeus päihdehuollon palvelutarpeen arvioon (ak) ja päihdehuollon asiakassuunnitelmaan (ak).
- b) Adoptioneuvontaa (sp) antavalla työntekijällä on kyseiseen palveluun kuuluvien asiakastietojen lisäksi käyttöoikeus lapsiperheiden palvelujen (pt), lastensuojelun (pt) ja työikäisten palvelujen (pt) asiakastietoihin, lukuun ottamatta kohdassa 11c tarkoitettuja asiakastietoja.
- c) Puolison elatusavun turvaamisen (sp) palvelua antavalla työntekijällä on käyttöoikeus kyseiseen palveluun kuuluviin asiakastietoihin.
- d) Perheasioiden sovittelua (sp) antavalla työntekijällä on käyttöoikeus kyseiseen palveluun kuuluviin asiakastietoihin.
- e) Sen lisäksi mitä kohdassa 3 (esimiestehtävät) todetaan, perheasioiden sovittelun (sp) toteutuksessa (pp) syntyviin asiakastietoihin on käyttöoikeus vain kyseistä palvelua antavalla työntekijällä.

11 Palvelun toteutus

- a) Kun kunnan tai kuntayhtymän järjestämässä sosiaalihuollossa työntekijän työtehtävät rajoittuvat palvelun toteutukseen (pp), hänellä on käyttöoikeus toteuttamassaan sosiaalipalvelussa syntyviin asiakastietoihin siinä palvelutehtävässä, johon työtehtävät kohdistuvat. Lisäksi hänellä on käyttöoikeus tätä sosiaalipalvelua koskeviin päätöksiin (ak), asiakassuunnitelmiin (ak) ja palvelutarpeen arvioihin (ak).
- b) Omaishoidon tukea (sp), toimeentulotukipalvelua (sp), turvakotipalvelua (sp), asiakkaan rahanasioiden hoitamista (sp) tai sosiaalista luototusta (sp) antavalla työntekijällä on edellä kohdassa 11a esitetyn lisäksi käyttöoikeus kyseisessä sosiaalipalvelussa syntyviin asiakastietoihin kaikissa niissä palvelutehtävissä, joissa kyseistä palvelua annetaan.
- c) Sen lisäksi mitä kohdassa 3 (esimiestehtävät) todetaan, palvelun toteutuksessa (pp) laadittaviin merkintöihin terapeutisesta työskentelystä (ak) ja asiakkaalle tehtävästä tutkimuksesta (ak) on käyttöoikeus vain sitä sosiaalipalvelua (sp) antavalla työntekijällä, johon asiakirjat on liitetty.

Operatiivisen toiminnan ohjaus

29.1.2020

- d) Sen lisäksi mitä kohdassa 3 (esimiestehtävät) todetaan, turvakotipalvelun (sp) toteutuksessa (pp) syntyviin asiakastietoihin on käyttöoikeus vain kyseistä palvelua antavalla työntekijällä.
- e) Palveluntuottajan ja asiakkaan väliseen sopimukseen perustuvassa yksityisessä sosiaalihuollossa palveluntuottajan organisaatiossa palveluista vastaavalla työntekijällä on käyttöoikeus palveluntuottajan asiakasrekisteriin tallennettuihin asiakastietoihin. Muulla työntekijällä on käyttöoikeus asiakastietoihin, jotka liittyvät hänen työtehtäviinsä kuuluvaan sosiaalipalveluun.

12 Toimistotehtävät ja tukitoiminnot

Toimistotehtävissä, asiakasopastuksessa tai asiakastietojen hallinnan, käytön valvonnan tai teknisen ylläpidon tehtävissä työskentelevällä on käyttöoikeus niihin asiakastietoihin, joiden käsittely-, hallinta-, ylläpito- tai valvontavastuu hänelle kuuluu.

13 Turvakiellon alaisten tietojen käsittely

Väestötietojärjestelmässä turvakiellon alaisiksi merkittyihin tietoihin on käyttöoikeus niillä työntekijöillä, joiden työtehtävissä niiden käsittely on välttämätöntä ja jotka organisaatiossa on erikseen nimetty niiden käsittelijöiksi.

6. Määräystä koskeva ohjaus ja neuvonta

THL:n Operatiivisen toiminnan ohjaus -yksikkö ohjaa ja neuvoo pyynnöstä tämän määräyksen soveltamisessa.

7. Voimaantulo

Tämä määräys tulee voimaan 1. päivänä heinäkuuta 2020, ja se on voimassa toistaiseksi. Määräystä sovelletaan silloin, kun organisaatio liittyy valtakunnalliseen sosiaalihuollon arkistoon, kuitenkin viimeistään 1. päivästä tammikuuta 2021.

Tiedonhallintajohtaja

Aleksi Yrttiaho

Yksikönpäällikkö

Jarmo Kärki

Jakelu

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajat
Sosiaalialan osaamiskeskukset
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmien valmistajat ja tietojärjestelmäpalvelujen tuottajat
Sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallintopalvelujen ja ICT-palvelujen tuottajat
Kansaneläkelaitos
Suomen Kuntaliitto ry
Valvira
Valtiovarainministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Väestörekisterikeskus
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Aluehallintovirastot
Talentia ry
Tehy ry
Hyvinvointialan liitto ry